

# Cytowanie literatury i tworzenie spisu literatury cytowanej wg standardów APA

Piotr Haładziński  
Lech Kaczmarek

# Spis treści

- [Standardy regulujące](#)
- [Tabela skrótów](#)

## **Cytowanie literatury**

- [Cytowanie - informacje ogólne](#)
- [Dokument posiadający 2 autorów](#)
- [Dokument posiadający od 3 do 5 autorów](#)
- [Dokument posiadający 6 i więcej autorów](#)
- [Cytowanie dwóch lub więcej źródeł różnych autorów](#)
- [Więcej niż 1 pozycja tego samego autora](#)
- [Więcej niż 1 pozycja dwóch lub więcej autorów, z których pierwszy jest tą samą osobą](#)
- [Autorzy o tym samym nazwisku](#)
- [Pośrednie powoływanie się na źródło](#)
- [Autorem jest instytucja](#)
- [Cytowanie dosłowne do 40 słów](#)
- [Cytowanie dosłowne powyżej 40 słów](#)
- [Informacje niepublikowane](#)
- [Informacje ze strony internetowej](#)

# Spis treści

## Tworzenie spisu literatury cytowanej

- [Spis literatury - informacje ogólne](#)
  - Dokumenty w wersji papierowej
- [Artykuł naukowy w czasopiśmie](#)
- [Książka](#)
- [Rozdział/fragment książki](#)
- [Rozdział/fragment tomu](#)
- [Referat konferencyjny](#)
- [Abstrakt artykułu](#)
- [Raport z badań](#)
- [Dysertacja naukowa \(publikowana\)](#)
- [Dysertacja naukowa \(niepublikowana\)](#)
  - Dokumenty w wersji elektronicznej
- [Informacje ogólne](#)
- [Elektroniczna wersja książki drukowanej](#)
- [Elektroniczna wersja artykułu](#)
- [Artykuł z czasopisma elektronicznego](#)
- [Posty na forach, blogach, grupach dyskusyjnych i listach mailingowych](#)

# Standardy regulujące

- **PN-ISO 690: 2002. Dokumentacja. Przypisy bibliograficzne. Zawartość, forma i struktura.**
- **American Psychological Association \*Publication Manual\* 6th ed.**

# Tabela skrótów wyrażen stosowanych podczas cytowania literatury

Zapis skrótu w pracy w języku:			rozwińcie skrótu
polskim	angielskim	niemieckim	
red.	ed.	Hg.	redaktor
s.:	p.:	S.:	strony: [pierwsza i ostatnia strona dokumentu]
ss.	pp.	SS.	strony [sumaryczna liczba stron w dokumencie]
W:	In:	In:	W: [cechy dokumentu macierzystego]
t.	Vol.	B.	tom [książki wielotomowej]
i in.	et al.	u.a.	i inni [autorzy lub redaktorzy dokumentu]
wyd.	ed.	Aufl.	wydanie

# **Cytowanie literatury**

# Informacje ogólne

- **W tekście cytat (nazwisko autora oraz roku ukazania się dokumentu) wpisujemy w nawiasie okrągłym. Według standardów APA nazwisko oddzielamy od daty przecinkiem. Polska norma nie nakazuje jego stosowania:**

...opcji odpowiedzi niezależnie od treści pozycji kwestionariuszowej (Rorer, 1965,s. 345\*).

- \* Zgodnie z normą APA numer strony podajemy w przypadku stosowania dosłownego cytatu. Przyjmuje się jednak, aby podawać numer strony także w wypadku stosowania parafrazy tekstu pochodzącego z wydawnictwa książkowego. Może to w znacznym stopniu ułatwić czytelnikowi odnalezienie danego fragmentu w źródle.

# Informacje ogólne

- **Jeżeli w tekście nazwisko autora jest wpisane jako fragment zdania, wówczas w nawiasie podajemy jedynie rok ukazania się dokumentu:**

Carl Rogers (1961) twierdzi, że człowieka charakteryzuje tylko jeden motyw.

- **Zarówno nazwisko jak również rok ukazania się można wpisać w treść zdania opuszczając nawiasy:**

W roku 1998 Jones przeprowadził swoje badania na grupie studentów...



# Dokument posiadający 2 autorów

- **W przypadku gdy dokument posiada dwóch autorów przy każdym cytowaniu podajemy dwa nazwiska, które łączymy spójnikiem „i”:**

Ponadto analizy te pozwalają na zrealizowanie planu konstrukcji w tzw. Mocnym wariancie walidacyjnym (Murphy i Davidshofer, 2005)

# Dokument posiadający od 3 do 5 autorów

- **W przypadku gdy dokument posiada 3-5 autorów:**
  - zgodnie z polską normą podajemy nazwisko pierwszego autora, resztę zastępując skrótem *i in.:*

... aby niezgodność danych poznawczych uruchomiła zachowanie (Aronson i in., 1997)
  - zgodnie z normą APA przy pierwszym cytowaniu wymieniamy wszystkich autorów, przy kolejnych odwołaniach jedynie pierwszego, zastępując resztę skrótem *i in.:*

... aby niezgodność danych poznawczych uruchomiła zachowanie (Aronson, Wilson i Akert, 1997).

# Dokument posiadający 6 i więcej autorów

- W przypadku gdy dokument posiada 6 lub więcej autorów, zarówno według standardów APA, jak i polskiej normy podajemy jedynie nazwisko pierwszego autora, zastępując resztę skrótem *i in.*
- Jeśli dokument nie zawiera informacji o jego autorze, wówczas w cytacie podajemy tytuł dokumentu i rok jego ukazania się:

Przestrzenne rozmieszczenie stanowisk jemioly pospolitej zestawiono z lokalizacją parków i dużych skwerów na badanym terenie (Mapa topograficzna Polski, 2002).

# Cytowanie dwóch lub więcej źródeł różnych autorów

- **W przypadku cytowania dwóch lub więcej źródeł różnych autorów wymieniamy je:**

- zgodnie z polską normą w kolejności chronologicznej, oddzielając autorów przecinkami:

Gatunek A charakteryzuje się szczególnie dużymi liśćmi (Seneta 1991, Seneta i Dolatowski 1997).

- zgodnie ze standardami APA w kolejności alfabetycznej oddzielając autorów średnikami:

... modyfikując ją nieco w kierunku sugerowanym przez autorów nowszych prac z tego zakresu (Frijda, 1986; Walden i Smith, 1997).

# Więcej niż 1 pozycja tego samego autora

- Jeżeli cytujemy więcej niż jedną pozycję tego samego autora lub autorów wówczas po nazwisku/ach autora/ów daty wpisujemy chronologicznie. Jeżeli co najmniej dwie pozycje wydane były w tym samym roku wówczas po dacie dodajemy kolejne litery alfabetu:

Wprowadzanie obcych roślin do uprawy skutkuje często ich dziczeniem (Kowarik, 1992a,1992b\*).

\* kolejność źródeł taka, jak w spisie literatury cytowanej – alfabetycznie wg tytułów prac

# **Więcej niż 1 pozycja dwóch lub więcej autorów, z których pierwszy jest tą samą osobą:**

- **Jeżeli cytujemy więcej niż jedną pozycję kilku autorów, z których pierwszy jest tą samą osobą wówczas cytujemy je alfabetycznie (bez względu na rok publikacji) wg nazwiska drugiego autora:**

Należy pamiętać o alfabetycznym porządku cytując więcej niż jedną pracę kilku autorów, z których pierwszy jest tą samą osobą (Kowalski, Nowak, Woźniak, 2006; Kowalski, Zagłoba, Lewandowska, 1999).

# Autorzy o tym samym nazwisku

- **Jeżeli kilka wykorzystywanych w pracy dokumentów ma autorów o tym samym nazwisku, wówczas rozróżniamy je za pomocą pierwszych liter imion autorów:**

H. Jones (2001) podobnie jak W. Jones (2004) twierdzi, że metodologiczne podstawy przeprowadzonych badań...

# Pośrednie powoływanie się na źródło

- **W wypadku pośredniego powołania się na źródło, podaje się cytaty źródła pierwotnego, a następnie wyrażenie *za:* i cytaty źródła wtórnego (dokumentu, w którym odnaleźliśmy informację):**

Jej odkrycie związane jest z badaniami prowadzonymi przez Sperlinga (1960, *za:* Maruszewski 2003).



# Autorem jest instytucja

- **W wypadku gdy autorem cytowanego źródła jest instytucja lub organizacja przy pierwszym cytowaniu wymieniamy jej pełną nazwę oraz skrót w nawiasie kwadratowym. Przy kolejnych cytowaniach posługujemy się jedynie skrótami:**

... jest nieetyczne, o czym informuje Kodeks Etyczno-zawodowy Psychologa (Polskie Towarzystwo Psychologiczne [PTP], 1992).

# Cytowanie dosłowne do 40 słów

- **W przypadku cytowania dosłownego oprócz nazwiska autora i roku wydania należy podać również numer strony z której pochodzi cytat, lub, w przypadku dokumentów elektronicznych, numer akapitu:**

Zawadzki (2006) twierdzi, iż „przeznaczenie inwentarza wyznacza do pewnego stopnia także procedurę ich budowy oraz przyjmowane kryteria i rozwiązania konstrukcyjne” (s. 51).

- **Przy dosłownym cytowaniu tekstu składającego się z mniej niż 40 słów zaznaczamy cytat cudzysłowem poprzedzając go nazwiskiem autora, oraz datą ukazania się dokumentu. Na końcu cytowanego fragmentu podajemy strony, z których pochodzi cytat (patrz przykład powyżej).**

# Cytowanie dosłowne powyżej 40 słów

- **Przy dosłownym cytowaniu tekstu składającego się z więcej niż 40 słów wyróżniamy go w postaci osobnego bloku tekstu poprzedzonego oraz zakończonym wierszem odstępu. Cały cytat powinien posiadać dodatkowe wcięcie (5 spacji) i nie znajdować się w cudzysłowie:**

Hornowska (2001) podaje następującą definicję testu psychologicznego:

Jest to narzędzie pozwalające na uzyskanie takiej reprezentatywnej próbki zachowań, o której można przyjąć [...], że są one wskaźnikami interesującej nas cechy psychologicznej. Jest to narzędzi obiektywne, wystandaryzowane, trafne, rzetelne i znormalizowane, wyposażone w reguły obliczania wartości mierzonej cechy psychologicznej oraz jasno określającej zakres i rodzaj dopuszczanych zachowań ze strony diagnosty. Nadto, badanie testowe, to taka sytuacja, w której osoba badana uczestniczy dobrowolnie, świadoma celu, jakim jest jej oceny (s. 22).

# Informacje niepublikowane

- **W przypadku powoływania się na informacje niepublikowane (np. informacje ustne, korespondencję, rozmowy telefoniczne), podajemy nazwisko autora, oraz (w nawiasie) sposób i datę uzyskania informacji:**

Powyższy pogląd dotyczący cytowania literatury podziela także W. J. Paluchowski (informacja ustna, 16 listopada 2009).

- **W przypadku powoływania się na niepublikowane prace naukowe postępujemy analogicznie, jak gdybyśmy przytaczali pracę publikowaną, z tym, że w nawiasie podajemy rok upublicznienia (np. praca magisterska lub doktorska – rok ze strony tytułowej)**

# Informacje ze strony internetowej

- W przypadku powoływania się na informacje ze strony www należy podać nazwisko autora i rok publikacji. Jeżeli brak nazwiska, podajemy tytuł i rok publikacji. Jeżeli brak roku – datę pobrania z internetu:

Wspomnianej tematyce poświęcona jest także praca *Poradnik zimowego dokarmiania ptaków* (2002)

# **Tworzenie spisu literatury cytowanej**

# Informacje ogólne

- **Spis literatury cytowanej tworzymy na osobnej stronie na końcu dokumentu, jednak przed załącznikami.**
- **Rozpoczynamy go nagłówkiem „Literatura”, wpisujemy go bez cudzysłowu, bez podkreśleń, pogrubiania i kursywy.**
- **W spisie literatury cytowanej stosujemy kolejność alfabetyczną. Z reguły rozpoczynamy od pierwszej litery nazwiska autora. Prace tego samego autora zamieszczamy w kolejność alfabetycznej wg tytułów prac**
- **W obrębie jednej notki drugi i każdy kolejny wiersz rozpoczynamy od wcięcia (5 spacji).**

# Informacje ogólne (2)

- **Tworząc spis literatury dla tekstu pisanego w języku polskim należy dokonać spolszczenia notek bibliograficznych:**
  - każde słowo z tytułu pracy (z wyjątkiem pierwszego oraz pierwszego po dwukropku) zaczynamy małą literą
  - wymieniając autorów pracy stosujemy przecinki, a nazwisko ostatniego poprzedzamy spójnikiem „i”
- **Jeżeli autor podpisuje się dwoma imionami, tworząc notkę bibliograficzną oddzielamy inicjały imion spacją**



# Informacje ogólne

- Polska norma odróżnia pod względem formalnym zapis literatury cytowanej\* od opisu bibliograficznego\*\*. Norma APA nie stosuje takiego rozróżnienia

\* spis literatury cytowanej w tekście

\*\* spis literatury na dany temat (dot. problematyki pisanego tekstu) – niekoniecznie cytowanej w tekście – do której autor odsyła czytelnika

# Dokumenty w wersji papierowej

# Artykuł naukowy w czasopiśmie

Ogólna reguła cytowania artykułu naukowego,  
opublikowanego w czasopiśmie w wersji papierowej  
standard APA:

Nazwisko, I. (rok\*). Tytuł artykułu. *Tytuł czasopisma, nr  
tomu(nr), strony.*

\*jeżeli praca jest w druku, to nie podajemy stron, a w nawiasie, zamiast roku, tekst: *w druku*

# Artykuł naukowy w czasopiśmie

- **Przykłady:**

- zgodnie z normą APA:

Garramone, G. M. (1985). Effects of negative political advertising: The roles of sponsor and rebuttal. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 29(2), 149-159.

- zgodnie z polską normą:

Garramone G. M. 1985. Effects of negative political advertising: The role of sponsor and rebuttal. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 29(2): 149-159.

# Książka

## Ogólna reguła cytowania książki standard APA:

Nazwisko, I. (rok). *Tytuł książki*. Miejsce wydania: Wydawnictwo

# Książka

- **Przykłady:**

- zgodnie z normą APA:

Perloff, R. M. (1995). *The dynamics of persuasion*. Hillsdale, NJ: Erlbaum

- zgodnie z polską normą:

Perloff R. M. 1995. *The dynamics of persuasion*. Wyd.1. Erlbaum, Hillsdale NJ, ss. 238.

# Rozdział/fragment książki

Ogólna reguła cytowania rozdziału/fragmentu książki  
standard APA:

Nazwisko, I. (rok). Tytuł rozdziału. W: I. Nazwisko (red.),  
*Tytuł książki* (strony). Miejsce wydania: Wydawnic-  
two.

# Rozdział/fragment książki

- **Przykłady:**

- zgodnie z normą APA:

Bryant, J. (1989). Message features and entertainment effects. W: J. J. Bradac (red.), *Message effects in communication science* (ss. 231-262). Newbury Park, CA: Sage.

- zgodnie z polską normą:

Bryant J. 1989. Message features and entertainment effects. W: Bradac J. J. (red.), *Message effects in communication science*. Sage, Newbury Park CA, s.: 231-262.



# Rozdział/fragment tomu

**Ogólna reguła cytowania rozdziału/fragmentu tomu  
serii książek standard APA:**

Nazwisko, I. (rok). Tytuł rozdziału. W: I. Nazwisko (red. serii), *Tytuł serii: nr tomu. Tytuł tomu* (strony). Miejsce wydania: Wydawnictwo.

# Rozdział/fragment tomu

- **Przykład:**

Strong, E. K., Jr., & Uhrbrock, R. S. (1923). Bibliography on job analysis. W: L. Outhwaite (red. serii), *Personnel Research Series: Tom 1. Job analysis and the curriculum* (ss. 140-146). New York: Guilford Press

# Referat konferencyjny

Ogólna reguła cytowania referatów konferencyjnych  
standard APA:

Nazwisko, I. (rok, miesiąc). *Tytuł referatu*. Referat  
wygłoszony na Nazwa Konferencji, Miejsce.

# Referat konferencyjny

- **Przykłady:**

- zgodnie z normą APA:

- Thomas, S. (1993, May). *Who says there's a dominant ideology and what happens if that concept is falsified?* Referat przedstawiony na annual meeting of the International Communication Association, Washington, DC.

- zgodnie z polską normą:

- Thomas S. Who says there's a dominant ideology and what happens if that concept is falsified? Annual meeting of the International Communication Association, Washington DC, maj 1993.

# Abstrakt artykułu

## Ogólna reguła cytowania abstraktów artykułów standard APA:

Nazwisko, I. (rok). Tytuł artykułu [Abstrakt]. *Tytuł czasopisma, nr tomu(nr), strony.*

Nazwisko, I. (rok). Tytuł artykułu. *Tytuł czasopisma, nr tomu(nr), strony.* Abstrakt pozyskano z: <http://xxx>

# Abstrakt artykułu

- **Przykłady:**

Woolf, N. J., Young, S. L., Fanselow, M. S., & Butcher, L. L. (1991). MAP-2 expression in cholinceptive pyramidal cells of rodent cortex and hippocampus is altered by Pavlovian conditioning [Abstrakt]. *Society for Neuroscience Abstracts*, 17, 480.

Lassen, S. R., Steele, M. M., & Sailor, W. (2006). The relationship of school-wide positive behavior support to academic achievement in an urban middle school. *Psychology in the Schools*, 43, 701-712. Abstrakt pozyskano z <http://www.interscience.wiley.com>

# Raport z badań

## Ogólna reguła cytowania raportów z badań standard APA:

Autor, A. (rok). Tytuł (Raport Nr xxxx). Miejsce wydania: Wydawnictwo.

\* Przy cytowaniu wersji elektronicznej, zamiast miejsca i wydawnictwa, należy podać identyfikator URL. Jeżeli raport wydany został przez instytucję, jej nazwa (o ile nie widnieje w miejscu: Autor) powinna pojawić się w podawanym identyfikatorze, np. Pozyskano ze strony Ministerstwa Zdrowia <http://xxxxx>

# Raport z badań

- **Przykład:**

U.S. Department of Health and Human Services, National Institutes of Health (2003). *Managing asthma: A guide for schools* (No. 02-2650). Pozyskano z [http://www.nhlbi.nih.gov/health/prof/lung/asthma/asth\\_sch.pdf](http://www.nhlbi.nih.gov/health/prof/lung/asthma/asth_sch.pdf)



# Dysertacja naukowa (publikowana)

**Ogólna reguła cytowania dysertacji naukowych:**

Nazwisko, I. (rok). *Tytuł pracy* (rodzaj dysertacji).  
Pozyskano z Nazwa Bazy Danych. (Nr dostępu).

Nazwisko, I. (rok). *Tytuł pracy* (rodzaj dysertacji).  
Pozyskano z <http://xxxxxx>

# Dysertacja naukowa (publikowana)

- **Przykłady:**

McNiel, D. S. (2006). *Meaning through narrative: A personal narrative discussing growing up with an alcoholic mother* (rozprawa doktorska).  
Pozyskano z ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI Nr 1434728)

Bruckman, A (1997). *MOOSE Crossing: Construction, community, and learning in a networked virtual world for kids* (rozprawa doktorska).  
Pozyskano z <http://www-static.cc.gatech.edu/-asb/thesis/>

# Dysertacja naukowa (niepublikowana)

Ogólna reguła cytowania niepublikowanych dysertacji  
naukowych:

Nazwisko, I. (rok). *Tytuł pracy* (niepublikowana rodzaj  
dysertacji). Nazwa instytucji, Miejsce złożenia.

# Dysertacja naukowa (niepublikowana)

- **Przykład:**

Carlbohm, P. (2000). *Carbody and passengers in rail vehicle dynamics*  
(niepublikowana rozprawa doktorska). Royal Institute of Technology,  
Stockholm.

# Dokumenty w wersji elektronicznej

# Informacje ogólne

- Tworząc notkę bibliograficzną dla źródła elektronicznego postępujemy analogicznie jak w przypadku źródeł papierowych, z tą różnicą, że na końcu zawsze podajemy stronę internetową (notka kończy się bez kropki na końcu).

# Elektroniczna wersja artykułu

Ogólna reguła cytowania materiałów elektronicznych  
opartych na źródłach drukowanych  
standard APA:

Nazwisko, I. (rok). Tytuł artykułu. *Tytuł czasopisma, nr tomu(nr), strony. doi: xxxxx\**

Nazwisko, I. (rok). Tytuł artykułu. *Tytuł czasopisma, nr tomu(nr), strony. Pozyskano z http://xxx*

\* DOI (Digital Object Identifier) – identyfikator źródła elektronicznego przypisany na stałe - w odróżnieniu od URL (Uniform Resource Locator), który zależy od fizycznej lokalizacji obiektu w sieci.

# Elektroniczna wersja artykułu

- **Przykłady wg standardu APA:**

Senior, B. (2007). Inside management teams: Developing a teamwork survey instrument. *British Journal of Management*, 18(2), 138-153.  
doi:10.1111/j.1467-8551.2006.00507.x

Koo, D. J (2008). Violent victimization and the routine activities/lifestyle of active drug users. *Journal of Drug Issues*, 38(3), 1105-1137. Pozyskano z:  
<http://www2.criminology.fsu.edu/~jdi/>



# Artykuł z czasopisma elektronicznego

Ogólna reguła cytowania artykułów z czasopism  
elektronicznych standard APA:

Nazwisko, I. (rok, miesiąc). Tytuł artykułu [Suplement]\*.  
*Tytuł czasopisma, nr tomu(nr), strony.* Pozyskano z  
<http://xxx>

- \* Jeżeli cytowane źródło stanowi suplement do danego numeru czasopisma opublikowany jedynie online

# Artykuł z czasopisma elektronicznego

- **Przykład:**

Lodewijkx, H. F. M. (2001, maj). Individual-group continuity in cooperation and competition under varying communication conditions. *Current Issues in Social Psychology*, 6(12), 166-182. Pozyskano z <http://www.uiowa.edu/~grpproc/crisp/crisp.6.12.htm>

# Elektroniczna wersja książki drukowanej

## Ogólna reguła cytowania elektronicznej wersji książki drukowanej standard APA\*:

Nazwisko, I. (rok). *Tytuł książki* [format źródła].  
Pozyskano z <http://xxx>

Nazwisko, I. (rok). *Tytuł książki* [format źródła]. doi: xxx

\* Przy cytowaniu wydawnictwa książkowego dostępnego jedynie w wersji elektronicznej zamiast daty wydania podajemy: (n.d.) [no date]. Identyfikator źródła w tym wypadku to URL.

# Elektroniczna wersja książki drukowanej

- **Przykłady:**

Shotton, M. A (1989). *Computer addiction? A study of computer dependency* [DX Reader]. Retrieved from <http://www.ebookstore.tandf.co.uk/html/index.asp>

Schiraldi, G. R. (2001). *The post-traumatic stress disorder sourcebook: A guide to healing, recovery, and growth* [Adobe Digital Editions]. doi: 10.1036/0071393722

# Posty na forach, blogach, grupach dyskusyjnych i listach mailingowych

Ogólna reguła cytowania postów na internetowych forach, blogach, grupach dyskusyjnych i listach mailingowych standard APA:

Autor, A. (rok, dzień i miesiąc). Tytuł wątku/postu [rodzaj medium] \*. Pozyskano z <http://xxxxxxx>

\* Np. komentarz na forum internetowym, wpis z dziennika sieciowego, wiadomość z elektronicznej listy dyskusyjnej.

# Posty na forach i blogach

- **Przykłady:**

Rampersad, T. (2005, 8 czerwca). Re: Traditional knowledge and traditional cultural expressions [komentarz na forum internetowym].  
Pozyskano z [http://www.wlpo.lnt/roller/comments/ipisforum/Weblog/theme\\_eight\\_h\\_can\\_cultural#comments](http://www.wlpo.lnt/roller/comments/ipisforum/Weblog/theme_eight_h_can_cultural#comments)

MiddleKid. (2007, 22 stycznia). Re: The unfortunate prerequisites and consequences of partitioning your mind [wpis z dziennika sieciowego].  
Pozyskano z [http://scienceblogs.com/pharyngula/2007/01/the\\_unfortunate\\_prerequisites.php](http://scienceblogs.com/pharyngula/2007/01/the_unfortunate_prerequisites.php)